

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ ΧΕΛΜΗ
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 48701/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
31 Ιουλίου 2008

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Χέλμη κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Nina Vajić, Πρόεδρος,

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου,

και τον Γραμματέα του Τμήματος, Søren Nielsen.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 8 Ιουλίου 2008.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω
ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 48701/06) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η Ελληνίδα υπήκοος Χρυσούλα Χέλμη («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 21 Νοεμβρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Αθηνών Μ. Μουστάκα. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από την εξουσιοδοτημένη εκπρόσωπο του πληρεξουσίου της, Ο. Πατσοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 12 Νοεμβρίου 2007, το Δικαστήριο απεφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση τη σχετική προς τη διάρκεια των δύο διαδικασιών αιτίαση. Δυνάμει του άρθρου 29 παρ. 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε, περαιτέρω, να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

4. Η προσφεύγουσα γεννήθηκε το 1945 και διαμένει στην Αθήνα.

5. Στις 20 Μαΐου 1965, ο Δήμος Γλυφάδας, παραλιακό προάστιο των Αθηνών, παραχώρησε στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (εφεξής «ΕΟΤ») την εκμετάλλευση εκτάσεως 502.000 τ.μ. για 30 έτη. Σε αντάλλαγμα, ο ΕΟΤ δεσμεύθηκε να χρηματοδοτήσει τον Δήμο, προκειμένου αυτός να πραγματοποιήσει έργα αναπλάσεως και αξιοποίησεως της ακτής της Γλυφάδας. Επίσης, το Υπουργείο Οικονομικών έδωσε την έγκρισή του για τον εξωραϊσμό της παραλίας. Στη συνέχεια, καθ' υπέρβαση των διατάξεων της εγκριτικής υπουργικής αποφάσεως, ο Δήμος προέβη σε επιχωμάτωση τμήματος του αιγιαλού και στην ασφάλτωση της παραλιακής οδού, κατασκεύασε τουριστικά κέντρα και τα εκμίσθωσε σε ιδιώτες. Στο πλαίσιο αυτό, στις 29 Απριλίου 1970, ο Δήμος εκμίσθωσε στην προσφεύγουσα ένα σνακ-μπαρ στην παραλία. Η διάρκεια εκμίσθσεως ορίστηκε για επτά έτη, με δυνατότητα ανανεώσεως.

6. Στις 9 Φεβρουαρίου 1993, η συναφθείσα μεταξύ Δήμου Γλυφάδας και ΕΟΤ συμφωνία ανεκλήθη με υπουργική απόφαση.

7. Στις 20 Ιανουαρίου 1995 και 5 Αυγούστου 1996, η Νομαρχία Πειραιώς πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι έκανε αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος και της επέβαλε πρόστιμα 30.455.816 δραχμών (89.379 ευρώ) και 28.170.786 δραχμών (82.673 ευρώ) για τα χρονικά διαστήματα από 1^{ης} Ιουλίου 1992 έως 31 Δεκεμβρίου 1994 και από 1^{ης} Ιανουαρίου 1995 έως 31 Ιουλίου 1996 αντιστοίχως. Η Νομαρχία στηρίχθηκε στην οικεία νομοθεσία «περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων», συμφώνως προς την οποία το Δημόσιο δύναται να βεβαιώσει αποζημίωση εναντίον εκείνων οι οποίοι χωρίς συμβατική σχέση καρπώνονται ή χρησιμοποιούν δημόσιο κτήμα.

8. Στις 18 Φεβρουαρίου 1995 και 21 Αυγούστου 1996 αντιστοίχως, η προσφεύγουσα ήσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών ανακοπή κατά των αποφάσεων αυτών.

9. Στις 26 Ιουνίου 1997, το Πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε τις ανακοπές, υπομιμήσκοντας το εθνικό δίκαιο, συμφώνως προς το οποίο, εάν η ακτογραμμή έχει μεταβληθεί λόγω προσχώσεων ή άλλης αιτίας, η ζώνη ξηράς μεταξύ παλαιού και νέου αιγιαλού αποτελεί ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου. Ως εκ τούτου, ουδέν δικαίωμα είχε ο Δήμος Γλυφάδας επί της εκτάσεως η οποία δημιουργήθηκε κατόπιν επιχωματώσεως τμήματος του αιγιαλού, και η προσφεύγουσα δεν ηδύνατο εγκύρως να επικαλείται το μισθωτήριο (αποφάσεις υπ' αριθ. 3756/1997 και 3758/1997).

10. Στις 15 Ιανουαρίου 1998, η προσφεύγουσα ήσκησε έφεση κατ' αυτών των δύο αποφάσεων. Δικάσιμος ορίσθηκε, αρχικώς, η 29^η Σεπτεμβρίου 1998. Στη συνέχεια, η συζήτηση ανεβλήθη για τις 9 Μαρτίου 1999.

11. Στις 4 Μαΐου 1999, το Εφετείο Αθηνών έκρινε ότι η προσφεύγουσα καρπώθηκε αυθαίρετα ένα δημόσιο κτήμα, αλλά μείωσε τα επιβληθέντα πρόστιμα σε 22.841.767 δραχμές (67.034 ευρώ) και 21.128.090 δραχμές (62.005 ευρώ) αντιστοίχως (αποφάσεις υπ' αριθ. 3725/1999 και 3724/1999). Οι αποφάσεις αυτές καθαρογράφηκαν στις 22 Μαΐου 1999.

12. Στις 6 Μαρτίου 2000, η προσφεύγουσα ήσκησε αίτηση αναιρέσεως κατά των εφετειακών αποφάσεων. Η υπόθεση συζητήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2000.

13. Στις 31 Ιανουαρίου 2001, με τις προδικαστικές αποφάσεις υπ' αριθ. 113/2001 και 114/2001 αντιστοίχως, το έβδομο τμήμα του Αρείου Πάγου παρέπεμψε τις υποθέσεις ενώπιον της Ολομέλειας του ανωτάτου δικαστηρίου, προκειμένου να

αποφανθεί εάν επρόκειτο για αποφάσεις οι οποίες υπόκεινται σε αναίρεση. Στις 31 Οκτωβρίου 2001, το Δημόσιο υπέβαλε αίτηση προσδιορισμού δικασίμου. Η υπόθεση συζητήθηκε στις 18 Απριλίου 2002.

14. Στις 13 Ιουνίου 2002, με τις αποφάσεις υπ' αριθ. 21/2002 και 22/2002 αντιστοίχως, η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου έκρινε ότι οι προσβληθείσες αποφάσεις υπέκειντο σε αναίρεση και ανέπεμψε τις υποθέσεις ενώπιον του εβδόμου τμήματος. Στις 11 Οκτωβρίου 2004, η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση προσδιορισμού νέας δικασίμου και για τις δύο υποθέσεις. Οι υποθέσεις συζητήθηκαν στις 23 Φεβρουαρίου 2005.

15. Στις 31 Μαΐου 2006, ο Άρειος Πάγος απέρριψε τις αιτήσεις αναίρεσεως. Στις δύο μακροσκελείς αποφάσεις του, το ανώτατο δικαστήριο υπέμνησε το οικείο εσωτερικό δίκαιο και τα περιστατικά των δύο υποθέσεων και υιοθέτησε τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε το Εφετείο, το οποίο είχε κρίνει ότι, επιχωματώνοντας τμήμα του αιγιαλού και ασφαλώνοντας την παραλιακή οδό χωρίς να τηρηθεί η διαδικασία την οποία προβλέπει ο νόμος για την οριοθέτηση του αιγιαλού, ο Δήμος είχε αλλοιώσει τον αιγιαλό, ο οποίος, ούτως ή άλλως, αποτελούσε τμήμα της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου. Ως εκ τούτου, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι η προσφεύγουσα είλκε το μισθωτικό δικαίωμα, το οποίο επικαλείτο, από πρόσωπο δεν ενομιμοποιείτο να εκμισθώσει το εν λόγω κτήμα (αποφάσεις υπ' αριθ. 1110/2006 και 1111/2006).

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

16. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

Άρθρο 106

«Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι (...)»

Άρθρο 108

«Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων (...)»

Με τα ως άνω άρθρα, θεσπίζονται αντιστοίχως η αρχή της διαθέσεως και η αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων. Κατά την αρχή της διαθέσεως, η δικαστική προστασία, στο πλαίσιο των διαφορών αστικής φύσεως, παρέχεται μόνον ύστερα

από αίτηση των διαδίκων, στο μέτρο που υφίσταται και εφόσον συνεχίζει να υφίσταται. Εξ άλλου, κατά την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, η πρόοδος μιας διαδικασίας αστικής φύσεως εξαρτάται εξολοκλήρου από την επιμέλεια των διαδίκων (Π.ΥΕΣΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ, *Civil Procedure in Hellas*, εκδόσεις Σάκκουλας-Kluwer, σελ. 45 και επόμενες).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

17. Η προσφεύγουσα διατυπώνει παράπονα όσον αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα και τη διάρκεια των επιδίκων διαδικασιών, και επικαλείται το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Περί της αιτιάσεως όσον αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα των διαδικασιών

18. Η προσφεύγουσα παραπονείται ότι ο Άρειος Πάγος δεν αιτιολόγησε δεόντως τις αποφάσεις του, αφού αρκέσθηκε σε μία απλή παράθεση των γεγονότων χωρίς κάποιον νομικό χαρακτηρισμό και απέρριψε τις αιτήσεις χωρίς κάποιον εύλογο συλλογισμό.

Επί του παραδεκτού

19. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι, κατά το άρθρο 19 της Συμβάσεως, καθήκον έχει να διασφαλίζει τον σεβασμό των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν για τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη από τη Σύμβαση. Ειδικότερα, δεν έγκειται στο Δικαστήριο να αποφαινείται επί τυχόν σφαλμάτων των εθνικών δικαστηρίων όσον αφορά νομικά ή πραγματικά ζητήματα, εκτός εάν και στο μέτρο που αυτά θα ήταν δυνατόν να συνεπάγονται παραβίαση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που προστατεύει η Σύμβαση (βλ., ειδικότερα, *García Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], αριθ. προσφυγής 30544/96, παρ. 28, ΕΔΑΔ 1999-I). Επίσης, κατ' αρχήν αρμόδιες να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το εσωτερικό δίκαιο είναι οι εθνικές αρχές και δη τα δικαστήρια (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Streletz, Kessler και Krenz κατά Γερμανίας*

[GC], αριθ. προσφ. 34044/96, 35532/97 και 44801/98, παρ. 49, ΕΔΑΔ 2001-II).

20. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο ουδεμία ένδειξη αυθαιρεσίας διαγιγνώσκει ως προς τη διεξαγωγή των επιδίκων διαδικασιών, κατά τις οποίες τηρήθηκε η αρχή της αντιμωλίας και κατά τις οποίες η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να εκθέσει το σύνολο των επιχειρημάτων της προς υπεράσπιση των συμφερόντων της. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανομένων υπ' όψη στο σύνολό τους, οι επίδικες διαδικασίες υπήρξαν δίκαιες, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

21. Επομένως, η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

B. Περί της αιτιάσεως όσον αφορά τη διάρκεια των διαδικασιών

1. Επί του παραδεκτού

22. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, περαιτέρω, ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε άλλον λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να γίνει δεκτή ως παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Περίοδοι οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπ' όψη

23. Η πρώτη επίδικη διαδικασία είχε ως αφετηρία την 18^η Φεβρουαρίου 1995 και ολοκληρώθηκε στις 31 Μαΐου 2006. Διήρκεσε, επομένως, πλέον των ένδεκα ετών τριών μηνών για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας. Όσον αφορά τη δεύτερη διαδικασία, αυτή είχε ως αφετηρία την 21^η Αυγούστου 1996 και ολοκληρώθηκε στις 31 Μαΐου 2006. Διήρκεσε, επομένως, πλέον των εννέα ετών και εννέα μηνών για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

β) Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας των διαδικασιών

24. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι επίδικες διαδικασίες διεξήχθησαν με ταχύτητα. Αναφερόμενη, εξ άλλου, στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με τον οποίο καθιερώνεται η αρχή της διεξαγωγής της δίκης από τους διαδίκους, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι από τις ημερομηνίες επιβεβαιώνεται η έλλειψη επιμελείας εκ μέρους της προσφευγούσας στην παρούσα υπόθεση. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα καθυστέρησε περίπου ένα έτος να ασκήσει αίτηση αναιρέσεως κατά των εφετειακών αποφάσεων υπ' αριθ. 3725/1999 και 3724/1999 και ότι καθυστέρησε

να υποβάλει αίτηση προσδιορισμού δικασίμων ενώπιον του Αρείου Πάγου.

25. Η προσφεύγουσα αντικρούει τις θέσεις αυτές και υποστηρίζει ότι ήσκησε τα ένδικα μέσα εντός των εκ του νόμου προβλεπομένων προθεσμιών και ότι το Δημόσιο, το οποίο επεδίωκε να αποζημιωθεί από αυτή, ήταν εκείνο το οποίο έπρεπε να επιταχύνει τις διαδικασίες.

26. Το Δικαστήριο υπομνήσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. προσφυγής 30979/96, παρ. 43, ΕΔΑΔ 2000-VII).

27. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *Frydlender*).

28. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να αχθεί σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο δέχεται ότι η προσφεύγουσα ευθύνεται για ορισμένες καθυστερήσεις, στο πλαίσιο της διεξαγωγής των επιδίκων διαδικασιών, περίπου τριών ετών συνολικά για κάθε δίκη. Ωστόσο, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι καθυστερήσεις αυτές δεν επαρκούν για να απαλλαγούν οι δικαστικές αρχές από την ευθύνη που υπέχουν όσον αφορά τη συνολική διάρκεια των διαδικασιών. Λαμβάνοντας υπ' όψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην προκειμένη περίπτωση η διάρκεια της επιδίκων διαδικασιών είναι υπερβολική και δεν συνάδει προς την περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

29. Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 όσον αφορά τη διάρκεια των επιδίκων διαδικασιών.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΙΤΙΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ

30. Επικαλούμενη το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου, η προσφεύγουσα παραπονείται ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα συνιστούν παραβίαση του δικαιώματός της στον σεβασμό της περιουσίας της. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ήταν η νόμιμη μισθώτρια του σνακ-μπαρ και ότι αδίκως θεωρήθηκε ότι εκμεταλλευόταν αυθαίρετα τον χώρο αυτό. Επικαλούμενη το άρθρο 13 της Συμβάσεως, η προσφεύγουσα παραπονείται, περαιτέρω, ότι το ελληνικό δίκαιο δεν της προσέφερε πραγματική και αποτελεσματική προσφυγή για να προβάλει τα δικαιώματά της, στο μέτρο που δύο πρόστιμα επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα, χωρίς αυτή να έχει προηγουμένως την ευκαιρία να αποδείξει τη νομιμότητα των δραστηριοτήτων της. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το Δημόσιο ουδέποτε την ενημέρωσε σχετικώς προς την αντιδικία του με τον Δήμο Γλυφάδας.

Επί του παραδεκτού

31. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων τα οποία έχει στη διάθεσή του, και στον βαθμό που είναι αρμόδιο να κρίνει τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς, το Δικαστήριο δεν διέγνωσε κάποια ένδειξη παραβιάσεως των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλα αυτής.

32. Συνεπώς, η προσφυγή είναι κατά το μέρος αυτό προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

33. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

34. Η προσφεύγουσα ζητά 376.993 ευρώ για υλική ζημία. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό των οφειλών της έναντι του Δημοσίου, πλέον των τόκων. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα ζητά 300.000 ευρώ για την ηθική ζημία την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

35. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το σχετικό προς την υλική ζημία αίτημα, και, περαιτέρω, υποστηρίζει ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση όσον αφορά την ηθική ζημία. Επικουρικώς, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ποσό το οποίο ήθελε επιδικασθεί για την αιτία αυτή, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά τα οποία συνήθως επιδικάζει το Δικαστήριο στο πλαίσιο παρομοίων υποθέσεων.

36. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι η διαπίστωση παραβιάσεως της Συμβάσεως, στην οποία κατέληξε, αφορά αποκλειστικώς στο γεγονός ότι παραβιάστηκε το δικαίωμα της ενδιαφερόμενης να δικαστεί η υπόθεσή της εντός «ευλόγου προθεσμίας». Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο δεν διακρίνει κάποιον αιτιώδη σύνδεσμο ανάμεσα στη διαπιστωθείσα παραβίαση και σε μία οποιαδήποτε υλική ζημία της προσφευγούσης. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι αξιώσεις της προσφευγούσης κατά το μέρος αυτό. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα υπέστη βεβαία ηθική ζημία, την οποία δεν αντισταθμίζει επαρκώς η διαπίστωση παραβιάσεως της Συμβάσεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στην προσφεύγουσα 5.500 ευρώ για ηθική ζημία, πλέον οιοδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

37. Η προσφεύγουσα ζητά επίσης 10.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε στο πλαίσιο των διαδικασιών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και δηλώνει ότι επιφυλάσσεται του δικαιώματος να απαιτήσει τα έξοδα που πραγματοποίησε στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου του Στρασβούργου. Η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει τιμολόγιο, ούτε απόδειξη παροχής υπηρεσιών (λογαριασμό αμοιβής).

38. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές.

39. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, συμφώνως προς το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], αριθ. προσφυγής 31107/96, παρ. 54, ΕΔΑΔ 2000-XI).

40. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις της προσφευγούσης δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία θα επέτρεπαν τον ακριβή υπολογισμό τους. Αρμόζει, επομένως, να απορριφθεί το

αίτημα αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

41. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως παραδεκτή όσον αφορά τη σχετική προς την υπερβολική διάρκεια των διαδικασιών αιτίαση, και την απορρίπτει κατά τα λοιπά.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στην προσφεύγουσα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 5.500 ευρώ για ηθική ζημία, πλέον οποιουδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 31 Ιουλίου 2008, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- υπογραφή -

/ Søren Nielsen /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Nina Vajić /

Πρόεδρος